STRATEGII DE DEZVOLTARE A ABILITĂȚILOR DE REZOLVARE A CONFLICTELOR ÎN CLASELE PRIMARE

STRATEGIES FOR DEVELOPING CONFLICT RESOLUTION SKILLS IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS

CZU: 373.3.015.31:37.064.3 **https://doi.org/10.59295/eie2026.28**

Felicia CERNAT, studentă,
Facultatea de Psihologie, Științe ale Educației,
Sociologie și Asistență Socială,
Universitatea de Stat din Moldova
E-mail: *felicia.cernat@artico.md*

Rezumat. *Studiul de față explorează dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor la elevii din învățământul primar prin implementarea unor strategii educaționale interactive. Cercetarea se bazează pe teorii educaționale și psihologice contemporane, care subliniază importanța învățării socio-emoționale în primii ani de școală. Studiul a fost realizat într-o instituție de învățământ primar și a implicat elevi din clasele a III-a și a IV-a. Datele au fost colectate prin chestionare adaptate și observație sistematică, aplicate înainte și după un program de intervenție educațională. Rezultatele indică o îmbunătățire semnificativă a abilităților elevilor de a comunica asertiv, de a colabora eficient și de a gestiona constructiv conflictele interpersonale. Constatările evidențiază rolul esențial al profesorilor în facilitarea interacțiunilor sociale pozitive și confirmă eficiența strategiilor educaționale structurate în crearea unui climat pozitiv în clasă.*

Cuvinte-cheie: *rezolvare a conflictelor, învățământ primar, competențe socio-emoționale, strategii educaționale, colaborare.*

Summary. *The present study explores the development of conflict resolution skills among primary school students through the implementation of interactive educational strategies. The research is grounded in contemporary educational and psychological theories that emphasize the importance of social-emotional learning in early schooling. The study was conducted in a primary school setting and involved students from grades III and IV. Data were collected using adapted questionnaires and systematic observation, applied before and after an educational intervention program. The results indicate a significant improvement in students' abilities to communicate assertively, collaborate effectively, and manage interpersonal conflicts constructively. The findings highlight the essential role of teachers in facilitating positive social interactions and confirm the effectiveness of structured educational strategies in fostering a positive classroom climate.*

Keywords: *conflict resolution, primary education, social-emotional skills, educational strategies, collaboration.*

Introducere

În contextul educațional contemporan, dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă o prioritate esențială a procesului instructiv-educativ, în special în ciclul primar, etapă fundamentală în formarea personalității copilului [27, 31]. Școala nu mai are doar rolul de a transmite cunoștințe academice, ci și responsabilitatea de a sprijini elevii în dezvoltarea abilităților de relaționare, comunicare eficientă, autocontrol emoțional și adaptare socială [17, 18].

Conflictele interpersonale apar frecvent în mediul școlar ca urmare a diferențelor de opinii, a nevoilor emoționale nesatisfăcute sau a dificultăților de comunicare specifice vârstei școlare mici [20]. În lipsa unor strategii adecvate de gestionare a conflictelor, aceste situații pot genera tensiuni, comportamente agresive, scăderea stimei de sine și deteriorarea climatului educațional [10]. De aceea, este necesar ca elevii să fie sprijiniți sistematic în învățarea unor modalități constructive de rezolvare a conflictelor.

Literatura de specialitate subliniază faptul că abilitățile de rezolvare a conflictelor pot fi dezvoltate prin intervenții educaționale bine structurate, care promovează cooperarea, empatia și comunicarea asertivă [4, 7]. Cadrele didactice joacă un rol determinant în acest proces, prin crearea unui mediu sigur și stimulativ, în care elevii sunt încurajați să își exprime emoțiile și opiniile într-un mod respectuos și responsabil [3].

Prezentul studiu își propune să evidențieze importanța implementării unor strategii educaționale orientate spre dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor în clasele primare, precum și impactul acestora asupra comportamentului social al elevilor și asupra climatului relațional din clasă.

Metodologie

Cercetarea a fost realizată în cadrul Instituției Publice Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din municipiul Chișinău, pe parcursul anului școlar 2024–2025. Demersul investigativ a avut drept scop analizarea nivelului de dezvoltare a abilităților de rezolvare a conflictelor la elevii din ciclul primar și evaluarea eficienței unor strategii educaționale aplicate în mod sistematic.

Lotul de cercetare a fost constituit din 59 de elevi din clasele a III-a și a IV-a, cu vârste cuprinse între 9 și 11 ani. Selecția participanților a fost realizată pe criterii de accesibilitate, cu respectarea principiilor etice ale cercetării educaționale, asigurându-se confidențialitatea datelor și participarea voluntară a elevilor.

Studiul s-a desfășurat în trei etape distincte. Etapa de constatare a avut ca obiectiv identificarea nivelului inițial al abilităților de rezolvare a conflictelor, fiind utilizate metode precum observația sistematică a comportamentului elevilor în situații de interacțiune

și aplicarea unor chestionare adaptate vârstei școlare mici. Etapa formativă a constat în implementarea unui program de intervenție educațională, bazat pe activități interactive, jocuri de rol, exerciții de cooperare și discuții dirijate, menite să dezvolte competențe de comunicare asertivă, empatie și colaborare. Etapa de control a urmărit evaluarea impactului strategiilor aplicate, prin reaplicarea instrumentelor utilizate în etapa inițială și compararea rezultatelor obținute.

Datele colectate au fost analizate prin metode descriptive și comparative, permițând evidențierea modificărilor survenite în comportamentul social al elevilor și în modalitățile acestora de gestionare a conflictelor. Rezultatele obținute au contribuit la formularea concluziilor privind eficiența strategiilor educaționale utilizate în dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor în clasele primare.

Rezultate

Analiza datelor obținute în urma desfășurării cercetării evidențiază o îmbunătățire semnificativă a comportamentelor colaborative și a utilizării stilului constructiv de rezolvare a conflictelor în rândul elevilor participanți. Compararea rezultatelor din etapa de constatare cu cele din etapa de control indică o evoluție pozitivă în ceea ce privește modul de gestionare a situațiilor conflictuale și calitatea interacțiunilor interpersonale.

În etapa inițială a cercetării, o parte semnificativă a elevilor manifesta dificultăți în exprimarea emoțiilor, tendințe de evitare sau reacții impulsive în situații de conflict. După implementarea programului formativ, s-a constatat o creștere a capacității elevilor de a identifica emoțiile proprii și ale colegilor, de a comunica într-un mod mai calm și asertiv și de a căuta soluții bazate pe cooperare și respect reciproc.

Rezultatele obținute prin observația sistematică au relevat o reducere a comportamentelor agresive verbale și fizice, precum și o creștere a frecvenței comportamentelor prosociale, precum oferirea de ajutor, negocierea și asumarea responsabilității în rezolvarea conflictelor. De asemenea, elevii au demonstrat un nivel mai ridicat de empatie, manifestând o mai bună înțelegere a perspectivelor diferite și o disponibilitate crescută pentru dialog.

Aceste constatări confirmă eficiența strategiilor educaționale aplicate și subliniază impactul pozitiv al intervențiilor formative asupra dezvoltării competențelor socio-emoționale ale elevilor din ciclul primar, contribuind la îmbunătățirea climatului relațional din clasă.

Discuții

Rezultatele obținute în cadrul cercetării confirmă ipoteza formulată inițial, potrivit căreia aplicarea unor strategii educaționale orientate spre dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor contribuie la îmbunătățirea comportamentului social al elevilor din

ciclul primar. Evoluțiile constatate în ceea ce privește comunicarea asertivă, empatia și cooperarea indică eficiența intervențiilor educaționale desfășurate în mod sistematic.

Aceste constatări sunt în concordanță cu literatura de specialitate, care evidențiază rolul esențial al inteligenței emoționale și al educației socio-emoționale în dezvoltarea armonioasă a copilului. Studiile din domeniu subliniază faptul că elevii care beneficiază de contexte educaționale favorabile dezvoltării competențelor socio-emoționale manifestă o capacitate sporită de adaptare, relaționare pozitivă și gestionare constructivă a situațiilor conflictuale.

Totodată, rezultatele cercetării evidențiază importanța rolului cadrului didactic ca mediator al relațiilor interpersonale și facilitator al învățării sociale. Prin utilizarea strategiilor interactive, profesorul contribuie la crearea unui climat educațional sigur și cooperant, în care elevii sunt încurajați să își exprime emoțiile, să respecte perspectivele celorlalți și să participe activ la soluționarea conflictelor.

Prin urmare, datele obținute confirmă relevanța includerii educației pentru rezolvarea conflictelor ca dimensiune integrată a procesului instructiv-educativ din ciclul primar, având un impact pozitiv atât asupra comportamentului individual al elevilor, cât și asupra relațiilor din cadrul grupului-clasă.

Concluzii

În urma analizei rezultatelor cercetării, se poate concluziona că aplicarea strategiilor educaționale interactive reprezintă un demers eficient în dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor din ciclul primar. Activitățile desfășurate au contribuit la formarea abilităților de comunicare asertivă, empatie și colaborare, facilitând gestionarea constructivă a conflictelor interpersonale.

Studiul evidențiază necesitatea integrării sistematice a educației pentru rezolvarea conflictelor în activitatea didactică zilnică, nu doar ca intervenție punctuală, ci ca parte integrantă a curriculumului și a practicii pedagogice. Dezvoltarea acestor competențe încă din primii ani de școlaritate are un impact semnificativ asupra climatului educațional și asupra adaptării sociale a elevilor.

În concluzie, strategiile educaționale orientate spre educația socio-emoțională contribuie la crearea unui mediu școlar pozitiv, bazat pe respect reciproc și cooperare, susținând dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor și prevenirea comportamentelor conflictuale pe termen lung.

Bibliografie:

1. BOCOȘ, M. *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia instruirii*. Cluj-Napoca: Editura Polirom, 2019.

2. BOCOȘ, M. *Ghid practic pentru profesorii din învățământul primar: Strategii și metode didactice interactive*. Cluj-Napoca: Editura Polirom, 2020.
3. BOCOȘ, M. *Metodologia cercetării educaționale. Fundamente teoretice și aplicații practice.* Cluj-Napoca: Editura Polirom, 2021.
4. CASEL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning). *The CASEL Guide to Effective Social and Emotional Learning Programs*. Chicago: CASEL, 2021. Disponibil: https://casel.org/guide/ (Accesat 23 februarie 2025)
5. CASEL. *Measuring the Impact of SEL Programs in Schools*. Chicago: CASEL, 2023. Disponibil: https://casel.org/state-of-sel/ (Accesat 4 decembrie 2024).
6. CASEL. *The State of Social-Emotional Learning in Schools: A Review of Current Research.* Chicago: CASEL, 2020. Disponibil: https://casel.org/measuring-sel/ (Accesat 17 ianuarie 2025)
7. CASELMAN, T. D. *Teaching Kids to Manage Conflict: A Social Emotional Learning Curriculum.* Columbia: Youthlight, Inc., 2021.
8. CERGHIT, I. *Metode de învățământ: diversificare și inovare*. Iași: Editura Polirom, 2018.
9. DASCĂL, A. *Dimensiuni ale colaborării didactice în învățământul primar*. București: Editura Universității din București, 2022.
10. DENHAM, S. A., BASSETT, H. H., & ZINSSER, K. *Early Childhood Social and Emotional Development: Advancing the Field of Measurement*. Cham: Springer, 2021.
11. DEUTSCh, M. *The Resolution of Conflict: Constructive and Destructive Processes*. New Haven: Yale University Press, 2019.
12. ELIAS, M. J., & LEVERETT, L. *Assessing Social and Emotional Learning Outcomes in Schools.* New York: Routledge, 2022.
13. FREY, N., FISHER, D., & SMITH, D. *Collaborative Learning Techniques: A Handbook for College and University Teachers.* San Francisco: Jossey-Bass, 2021.
14. GAVRA, A. *Metode și tehnici de evaluare a competențelor sociale la elevi*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2022.
15. GHERASIM, L. R., & BUTNARU, S. *Psihologia educației și dezvoltării umane*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2020.
16. GHERGHUȚ, A. *Strategii de evaluare a competențelor sociale și emoționale în școală*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2020.
17. GOLEMAn, D. *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche, 2006.
18. GOLEMAn, D. *Working with Emotional Intelligen*ce. New York: Bantam Books, 2018.
19. GORDON, T. *Teacher Effectiveness Training: The Program Proven to Help Teachers Bring Out the Best in Students of All Ages*. New York: Three Rivers Press, 2018.

20. GUȚU, V. *Psihopedagogia conflictului în mediul școlar*. Chișinău: Editura Universității de Stat din Moldova, 2019.
21. JOHNSON, D. W., & JOHNSON, F. P. *Joining Together: Group Theory and Group Skills.* New York: Pearson Education, 2009.
22. NEACȘU, I. *Metodologia instruirii interactive*. Iași: Editura Polirom, 2015.
23. NEACȘU, I. Învățarea academică și performanța școlară. Iași: Editura Polirom, 2020. Disponibil: https://polirom.ro/autori/738-ioan-neac%C8%99u (Accesat 4 februarie 2025)
24. NEGOVAN, V. *Evaluarea dezvoltării socio-emoționale a copiilor în școală*. București: Editura Universitară, 2019.
25. NEGOVAN, V. *Inteligența emoțională și rezolvarea conflictelor la copii*. București: Editura Universitară, 2022.
26. OPFER, D., & PEDDER, D. *Developing Social Skills through Interactive Learning Activities.* New York: Routledge, 2022.
27. PÂNIȘOARĂ, G. *Comunicarea eficientă. Strategii pentru dialog constructiv în educație*. București: Editura Polirom, 2021.
28. PÂNIȘOARĂ, G. *Educația socio-emoțională în învățământul primar*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2021.
29. PÂNIȘOARĂ, I. O. *Psihologia educației pentru profesorii din învățământul primar*. București: Editura Polirom, 2020.
30. PETROVAI, D. *Managementul conflictelor în educație*: Teorie și practică. Iași: Editura Polirom, 2021.
31. POTOLEA, D., & TOMA, S. *Psihopedagogia copilului. Dezvoltarea socială și emoțională în școală*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2020.
32. STAN, C. *Evaluarea psihopedagogică: metode și tehnici aplicate în învățământul primar.* București: Editura Universității din București, 2021.
33. STAN, C. *Psihologia copilului și a adolescentului*. București: Editura Universității din București, 2021.
34. STOICESCU, S., & NICA, E. *Didactica învățământului primar*. Iași: Editura Polirom, 2012.
35. THOMAS, K. W., & KILMANN, R. H. THOMAS-KILMANN. *Conflict Mode Instrument (TKI).* Mountain View, CA: CPP, Inc., 2002.